

4 - *Bhajan* (ca 5 min)

Bhajan betegner en type sanger der viktige poenger markeres i refrenger som gjentas ofte. Jamfør begrepet *kirtan*, som betegner sangfremførelse eller fellessang der tilhørerne deltar i refrengene. Slike sanger hører hjemme både innenfor hinduismen og sikhismen. *Bhajan* finner gjerne sted i templene i forbindelse med *puja* (ritual der en gir ære til gudene), men kan også gjennomføres mer uavhengig av tempelkulten. Formtypen er uansett dypt religiøs, og gjerne knyttet til *bhakti* og dyrkingen av Krishna og andre guder som fremtrer som personer eller *avatarer*.

I denne sangen, *Prabho Ganapathe* (O, min herre Ganesha), æres guden Ganesha, også kalt Ganapathe. I versene nevnes hans gode egenskaper, og i refrenget, der et lite kor faller inn, hylles han som herre. Dette er en klassisk form for vekselang. Slik en ofte tilber Ganesha før en i templene trer frem for de andre gudene, synger en i konserter og i forbindelse med tilbedelse ofte for Ganesha før en synger for de andre. Ganesha fjerner hindre og er dermed høvelig ved ulike introduksjoner, også i musikk.

Harmonium eller håndorgel har etter hvert blitt vanlig i tilbedelsessanger eller *devotional songs* som denne. Det erstatter på mange måter *tambura*, som også kan ligge i bakgrunnen med den samme akkorden gjennom et helt musikkstykke. Vi hører her også en *dholak*, en liten tromme som holdes på tvers, slik at en får ett endestykke med trommeskinn til hver hånd.

Skal elevene arbeide med utgangspunkt i denne sangen, foreslår vi at de – avhengig av alder og interesser – nærmer seg musikken i lys av

- 1) egne frie assosiasjoner (se ovenfor),
- 2) musikkfaglige elementer som instrumenter, melodi, veksling mellom stemmer, vers/refreng, rytme og så videre,
- 3) at dette er en tilbedelsessang rettet til Ganesha, altså med fokus på guden Ganesha og hans betydning i templene, kulten (*puja*) og i hinduismen for øvrig,
- 4) at dette inngår i *bhakti*, altså med fokus på hengivelsens vei mot *moksha* i hinduismen.